

**Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi
potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów**

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej
uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
w gimnazjum
(ogólnodostępnym, integracyjnym, specjalnym)

***Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi
potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów***

SPIS TRESCI

Informacje o autorach i programie	3
Wstęp	4
Koncepcja programu	7
Cele Programu	9
Treści zajęć ogólna charakterystyka	10
Osiągnięcia uczniów	12
Procedury osiągania celów	15
Propozycje metod i technik nauczania	15
Środki dydaktyczne i formy pracy	18
Ocenianie osiągnięć uczniów	18
Warunki wdrażania programu	20
Informacje o ewaluacji programu	21
Bibliografia	21
Ramowy program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów gimnazjum	22

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

Program opracowany przez zespół w składzie:

mgr Jacek Pawlak - instruktor pierwszej pomocy Polskiego Towarzystwa Medycyny Ratunkowej; absolwent kierunku pielęgniarstwa, Akademii Medycznej w Bydgoszczy; z-ca kierownika Pogotowia Ratunkowego Publicznego Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Inowrocławiu w zespołach ratownictwa medycznego; nauczyciel akademicki kwalifikowanej pierwszej pomocy i ratownictwa medycznego w Katedrze i Klinice Medycyny Ratunkowej i Katastrof *Collegium Medicum* w Bydgoszczy (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu); z ramienia Publicznego Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Inowrocławiu i przy współpracy Urzędu Miasta Inowrocławia zajmuje się organizacją Ogólnopolskiego Forum Ratownictwa – prestiżowej konferencji branżowej, na której corocznie spotykają się specjaliści z zakresu ratownictwa z całej Polski; autor kilkunastu publikacji z zakresu medycyny ratunkowej, pielęgniarstwa ratunkowego i dydaktyki medycyny ratunkowej.

mgr Beata Rola – pedagog specjalny, absolwentka Wyższej Szkoły Pedagogiki Specjalnej (obecnie Akademii Pedagogiki Specjalnej) w Warszawie, od wielu lat związana jest z działalnością Fundacji Pomocy Ludziom Niepełnosprawnym w Warszawie; ekspert w Europejskiej Agencji Rozwoju Edukacji Uczniów ze Specjalnymi Potrzebami; konsultant ds. kształcenia specjalnego i integracyjnego w Mazowieckim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie, gdzie prowadzi szeroko zakrojoną działalność związaną z kształceniem nauczycieli, m.in w zakresie: metod pracy stymulujących rozwój poznawczy uczniów niepełnosprawnym oraz konstruowania indywidualnych programów edukacyjnych; nauczyciel akademicki Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie; autorka kilkunastu publikacji dotyczących metodyki nauczania uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w kontekście kształcenia specjalnego i integracyjnego;

dr Agnieszka Olechowska – doktor nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki, nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej, pedagog specjalny-logopeda, pracownik naukowo-dydaktyczny Akademii Pedagogiki Specjalnej

w ramach projektu:

„Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów ”

realizowanego przez

Akademię Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie

finansowanego ze środków Unii Europejskiej

w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- (1) Program operacyjny : Kapitał Ludzki
- (2) Priorytet : III. Wysoka jakość systemu oświaty
- (3) Działanie: 3.3. Poprawa jakości kształcenia
- (4) Poddziałanie : 3.3.4. Modernizacja treści i metod kształcenia - projekty konkursowe
- (5) Nazwa projektu : Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi - opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów
- (6) Nr umowy / decyzji : POKL.03.03.04-00-046/09-00
- (7) Kierownik projektu: dr Radosław Piotrowicz

Warszawa 2010

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

WSTĘP

Pierwsza pomoc to „zespół czynności podejmowanych w celu ratowania osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego wykonywanych przez osobę znajdującą się w miejscu zdarzenia, w tym również z wykorzystaniem udostępnionych do powszechnego obrotu wyrobów medycznych oraz produktów leczniczych”;¹

Potrzeba udzielenia natychmiastowej pomocy może zaistnieć wszędzie. W domu, kiedy przez nieuwagę ktoś ulegnie poparzeniu gorącą cieczą lub porażeniu prądem. Na ulicy, kiedy ktoś będzie potrzebował pomocy, gdy nagle załabnie. W szkole, kiedy ktoś podczas zajęć zrani się w rękę lub nogę albo, co często ma miejsce, zderzy się z drugim uczniem na zatłoczonym szkolnym korytarzu. Młodzież może być świadkiem urazów lub wypadków w najmniej oczekiwanym momencie i powinna umieć zareagować, zgodnie z zasadami minimalizowania następstw. Bez właściwego przygotowania jest to bardzo trudne a często wręcz nie możliwe. Aby udzielić pierwszej pomocy trzeba bowiem spełnić, co najmniej dwa podstawowe warunki. Po pierwsze trzeba się odważyć na natychmiastowe działanie i po drugie trzeba wiedzieć jak to zrobić. W tym kontekście działania dydaktyczno - wychowawcze szkoły nabierają szczególnego wymiaru. Poza dostarczeniem rzetelnej wiedzy na temat zasad działania w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu musi także rozwijać u uczniów poczucie odpowiedzialności i umiejętność podejmowania decyzji w sytuacjach trudnych.

Adresatami *Programu Nauczania Pierwszej Pomocy Przedmedycznej* są uczniowie (w tym uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) gimnazjum - szkoły ogólnodostępnej, integracyjnej oraz specjalnej. W programie ujęto podstawy pierwszej pomocy, zgodne z wytycznymi Europejskiej Rady Resuscytacji, przystosowane dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Pojęcia *specjalne potrzeby edukacyjne* po raz pierwszy użyto w opublikowanym w 1978 roku brytyjskim dokumencie rządowym zwanym *Raportem Warnock* (od

¹ **Definicja pierwszej pomocy** (na podstawie *Ustawy o państwowym ratownictwie medycznym z 8 września 2006 r.* (Dz.U. z 2006 r nr 191, poz. 1410 z późn. zm.) art. 3, ust. 7:

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

nazwiska Helen Mary Warnock, przewodniczącej Komisji ds. Edukacji Niepełnosprawnych Dzieci i Młodzieży).

W dokumencie przygotowanym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej pt. *Reforma Systemu Kształcenia Uczniów ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi*(1998) terminem *specjalne potrzeby edukacyjne* określa się „potrzeby osób (dzieci i młodzieży) doświadczających trudności w uczeniu się, wynikające z ich niepełnosprawności lub innych przyczyn”. Wymieniono także następujące grupy osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych. I tak, do osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych zalicza się: osoby z uszkodzeniami motorycznymi, osoby z upośledzeniem umysłowym, osoby z zaburzeniem komunikacji językowej, osoby ze sprzężonymi niepełnosprawnościami, osoby z zaburzeniami emocjonalnymi i zachowania, osoby z autyzmem dziecięcym i pokrewnymi zaburzeniami, osoby ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się oraz osoby z przewlekłymi chorobami somatycznymi.²

Realizacja *Programu nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej* w odniesieniu do uczniów ze specjalnymi potrzebami wynika nie tylko z konieczności sprostania powyższym kanonom edukacyjnym, ale również z potrzeby wytyczania nowych kierunków rehabilitacji społecznej. Pozwala ona tej grupie uczniów na realizację idei samostanowienia oraz bycia równoprawnym członkiem grupy. Zgodne jest to z obecnie obowiązującą zasadą wyrównywania szans oraz respektowania przez grupę rówieśniczą i społeczeństwo tożsamości osób niepełnosprawnych. Sprzyja to także okolicznościom traktowania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, jako grupy z asymilowanej i niewiele różniącej się od pozostałych uczniów. Dlatego też powyższy program stanowi ogromną szansą dla uczniów ze specjalnymi potrzebami. Daje im z jednej strony możliwość zdobycie umiejętności w zakresie udzielania pomocy przedmedycznej i posługiwania się ogólnie przyjętymi zasadami, z drugiej zaś przygotowuje do aktywnego działania w obrębie określonych ról i zadań społecznych

Spełnieniem tego założenia jest przygotowana seria *Programów nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi*.

² Por.: *Reforma Systemu Kształcenia Uczniów ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi* MEN, Warszawa 1998

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

Prezentowany *Program Nauczania Pierwszej Pomocy Przedmedycznej w klasach gimnazjum*, zwany dalej *Programem*, jest częścią kompleksowego opracowania serii programów nauczania na poszczególnych etapach edukacji. Zestaw programów stanowią:

- *Program Nauczania Pierwszej Pomocy Przedmedycznej* dla uczniów I etapu edukacyjnego (klasy I-III szkoły podstawowej);
- *Program Nauczania Pierwszej Pomocy Przedmedycznej* dla uczniów II etapu edukacyjnego (klasy IV-VI szkoły podstawowej);
- *Program Nauczania Pierwszej Pomocy Przedmedycznej* dla uczniów III etapu edukacyjnego (gimnazjum);
- *Program Nauczania Pierwszej Pomocy Przedmedycznej* dla uczniów IV etapu edukacyjnego (szkoła ponadgimnazjalna).

Każda z tych części stanowi odrębną część całości. *Program* opracowany jest tak, by mógł być swobodnie realizowany wśród uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W założeniach *Program* oparty jest na wiadomościach i umiejętnościach z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej oraz na wartościach, sprzyjających kształtowaniu postawy wrażliwej i chętnie idącej z pomocą.

Wartością tego pomysłu, w przekonaniu jego twórców, jest przygotowanie materiału z uwzględnieniem różnorodności uczniów w zespole klasowym w warunkach zarówno szkoły ogólnodostępnej, integracyjnej, jak i specjalnej.

Ze względu na dostosowanie treści nauczania w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej oraz metod i środków dydaktycznych do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów z trudnościami w uczeniu się wynikającymi z różnych przyczyn przygotowane programy mają charakter innowacyjny i mogą stać się zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki (Dz. U. nr 56 poz. 506), podstawą wdrożenia innowacji pedagogicznej.

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

KONCEPCJA PROGRAMU

Zgodnie z założeniami zawartymi w nowej podstawie programowej, nadrzędnym celem kształcenia ogólnego uczniów na III etapie edukacyjnym jest kształtowanie postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie. Wiąże się to z przyswojeniem przez uczniów wiadomości na temat różnych praktyk, faktów, zasad i teorii tak, aby mogli oni wykorzystać tę wiedzę podczas wykonywania wielu zadań i rozwiązywania problemów.

Realizacja powyższego celu urzeczywistnia się w ramach określonych zadań szkoły. Między innymi podczas zajęć z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa, gdzie uczniowie przygotowują się do działań ratowniczych oraz nabywają umiejętności udzielania pierwszej pomocy. Ze względu na fakt, iż w programie nauczania klas I-III gimnazjum na realizację powyższych zagadnień przeznaczono tylko 1 godzinę tygodniowo, uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wymagają dodatkowego wsparcia i czasu, aby mogli w pełni opanować przewidziane umiejętności. *Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej* stwarza taką szansę. Zakłada on uzupełnienie i utrwalenie wiedzy oraz umiejętności dotyczących pierwszej pomocy przedmedycznej, jak również korygowanie narastających trudności w tym zakresie. Treści Programu zostały dobrane zgodnie ze specyfiką funkcjonowania społecznego i poznawczego uczniów ze specjalnymi potrzebami tak, aby duża ich część dotyczyła sytuacji, z którymi uczniowie mogą się spotkać i z którymi mogą sobie poradzić. Realizacja programu skoncentrowana jest zatem na usystematyzowaniu i utrwaleniu znanych już umiejętności oraz rozwinięciu tych, które nie zostały opanowane na wcześniejszych etapach edukacyjnych. Zgodnie z tą zasadą, w Gimnazjum umiejętności świadczą o sukcesie realizowanego Programu a nie jak jest to możliwe na niższych etapach edukacyjnych, wiadomości stanowią podstawę do pozytywnej ewaluacji.

Ponadto w Programie uwzględniono stworzenie uczniom możliwości przeżyć emocjonalnych związanych z ich aktywnym uczestnictwem w trudnych sytuacjach oraz rozwijanie postaw zaangażowania, odpowiedzialności i poczucia przynależności do grupy społecznej. W tym celu do realizacji powyższych założeń dobrano metody, formy i środki dostosowane do potrzeb i możliwości tej grupy uczniów.

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

Założyliśmy, że Program będzie realizowany podczas zajęć pozalekcyjnych tak, aby nie kolidował z realizacją bazowych treści. Będzie realizowany w małych grupach, które umożliwiają maksymalne dostosowanie działań dydaktycznych oraz będzie skierowany do wszystkich uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi uczących się w gimnazjum od klasy I do III. Umożliwi to przygotowanie maksymalnie dużej grupy uczniów do działań w zakresie udzielania pierwszej pomocy niezależnie od decyzji szkoły, na jakim etapie wprowadzi zajęcia z edukacji dla bezpieczeństwa. Aby móc zrealizować powyższe założenie, treści zostały uszeregowane liniowo z uwzględnieniem zróżnicowanego poziomu wymagań. Umożliwia to z jednej strony jednorazowe ekspozycje poszczególnych tematów na określonym poziomie nauczania z jednoczesnym rozwinięciem bogatszej formy dla wybranych uczniów. Przewidziany jest bowiem poziom podstawowy, który ujmuje wspólny materiał dla wszystkich uczniów, którzy zetknęli się z problematyką po raz pierwszy oraz poziom rozszerzony przewidziany dla uczniów szczególnie zainteresowanych tematyką lub tych, którzy opanowali poziom podstawowy i kontynuują edukację w następnym roku szkolnym. Podczas realizacji Programu przyjęto podejście zadaniowe oraz odtwórczy i wyjaśniający sposób uczenia się. Dzięki temu uczniowie nabywają pożądane umiejętności typu „umiem, potrafię...” oraz zdobywają wiedzę typu „wiem, że...” i „wiem, dlaczego”. Realizacja Programu zakończy się konkursem wiedzy i umiejętności w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej wraz z uroczystym wręczeniem odznak ratownika.

Głównym realizatorem Programu są nauczyciele przygotowani do pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i do nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej. Program zawiera uzupełniające składniki w postaci specjalistycznych pomocy do realizacji praktycznych ćwiczeń oraz pakietów dydaktycznych w skład, których wchodzi: poradnik metodyczny dla nauczycieli, podręczniki, karty pracy dla ucznia i arkusze umiejętności ucznia. Przewidziano możliwość kontynuacji Programu. Odbywać się ona będzie po przeprowadzonej ewaluacji, dokonaniu na tej podstawie, ewentualnych zmian oraz po akceptacji Programu przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

Program zgodny jest:

- z Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), która uwzględnia edukację w zakresie udzielania pierwszej pomocy”
- z Ustawą o państwowym ratownictwie medycznym z 8 września 2006 r. (Dz.U. z 2006 r nr 191, poz. 1410 z późn. zm.), która w art. 8. ust. 1. Mówi, iż: „Zajęcia edukacyjne w zakresie udzielania pierwszej pomocy są realizowane z udziałem: lekarzy systemu, pielęgniarek systemu, ratowników medycznych”. Zajęcia w tym zakresie mogą być realizowane przez nauczycieli posiadających odpowiednie przygotowanie”.
- z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z 26 sierpnia 2009 roku w sprawie przygotowania nauczycieli do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy (Dz. U. nr 139, poz. 1132), które określa, zakres wiedzy i umiejętności niezbędnych do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy, tryb ich nabywania oraz wzór zaświadczenia potwierdzającego posiadanie przygotowania do prowadzenia zajęć w zakresie udzielania pierwszej pomocy.
- z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. (Dz. U. z2004 r. Nr 256, poz.2572, z późn. zm.), która uwzględnia zagadnienia bezpieczeństwa i pierwszą pomoc podczas realizacji treści z przedmiotu Edukacja dla bezpieczeństwa.

CELE OGÓLNE PROGRAMU

- zapoznanie z zasadami udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej;
- nabycie wiadomości i umiejętności pozwalających skutecznie udzielić pierwszej pomocy w nagłych wypadkach;
- kształtowanie wśród młodzieży postawy odpowiedzialności za życie i zdrowie własne oraz innych ludzi;
- zwiększenie poziomu zainteresowania pierwszą pomocą wśród młodzieży.

Cele szczegółowe:

- zapoznanie z podstawowymi definicjami i pojęciami związanymi z problematyką pierwszej pomocy;

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

- poznanie zasad postępowania w przypadku pożaru oraz wypadku komunikacyjnego;
- poznanie zasad transportu poszkodowanych z miejsca wypadku po urazach;
- nabycie niezbędnych umiejętności przy udzielaniu pierwszej pomocy podczas omdleń, krwotoków, amputacji urazowych, złamań, poparzeń, odmrożeń, zadławień, ataków padaczki, wstrząsów, zatruc, porażen prądem, utonięć;
- wskazanie warunków skutecznego informowania zespołów ratownictwa medycznego o wypadkach lub chorobach;
- zapoznanie ze składem apteczki pierwszej pomocy i sposobem wykorzystania poszczególnych elementów;
- przybliżenie uczniom zasad postępowania podczas zabiegów resuscytacyjnych z użyciem automatycznego defibrylatora zewnętrznego;
- uświadomienie konieczności nawiązania i utrzymania kontaktu z osobą poszkodowaną lub potrzebującą;
- kształtowanie gotowości niesienia pomocy innym osobom;
- kształtowanie pozytywnego stosunku do zdrowia i bezpieczeństwa.

TREŚCI ZAJĘĆ, OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA

1. Rozpoznanie zagrożeń w miejscu wypadku i sposób zachowania się w tych przypadkach.
2. Ewakuacja poszkodowanego z miejsca wypadku, zasady transportu poszkodowanych po urazach. Postępowanie z osobą nieprzytomną (układanie w pozycji bocznej ustalonej – bezpiecznej).
3. Podstawowe zabiegi resuscytacyjne z użyciem automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED).
4. Podstawowe zabiegi resuscytacyjne u dorosłych
5. Podstawowe zabiegi resuscytacyjne u dzieci
6. Zaopatrywanie ran i krwotoków, amputacji urazowych.

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

7. Pierwsza pomoc w złamaniach.
8. Pierwsza pomoc w oparzeniach termicznych, chemicznych.
9. Pierwsza pomoc w hipotermii i odmrożeniach.
10. Pierwsza pomoc w utonięciach, w porażeniu prądem i piorunem.
11. Pierwsza pomoc przy zadławieniu u dorosłych i dzieci.
12. Pierwsza pomoc w ataku padaczki i przy krwawiącym nosie.
13. Pierwsza pomoc w zatruciach lekami, domowymi środkami chemicznymi, alkoholem i gazami.
14. Pierwsza pomoc we wstrząsie.
15. Wezwanie pogotowia ratunkowego do wypadku i zachorowania. Skład apteczki pierwszej pomocy.

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW

Zakładamy, że po zakończeniu realizacji programu uczeń będzie potrafił:

Poziom podstawowy:	Poziom rozszerzony:
<ul style="list-style-type: none"> - wezwać odpowiednie do zagrożenia służby ratunkowe - bezpiecznie ewakuować się z zagrożonego terenu, 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie zdecydować jakie służby należy wezwać - zabezpieczyć miejsce zdarzenia w celu bezpiecznego udzielenia pierwszej pomocy
<ul style="list-style-type: none"> - udzielić wskazówek co do prawidłowej ewakuacji poszkodowanego z miejsca zdarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> - dokonać wyboru sposobu ewakuacji - ewakuować poszkodowanego z miejsca zdarzenia
<ul style="list-style-type: none"> - udzielić wskazówek co do prawidłowego ułożenia w pozycji bezpiecznej 	<ul style="list-style-type: none"> - ułożyć poszkodowanego w pozycji bezpiecznej
<ul style="list-style-type: none"> - wykonać masaż serca w przypadku zatrzymania krążenia - założyć opatrunek na ranę, która nie krwawi, - zatamować krwawienie żyłne lub tętnicze poprzez założenie opatrunku uciskowego, - założyć opaskę uciskową w przypadku amputacji urazowej 	<ul style="list-style-type: none"> - prawidłowo ocenić stan poszkodowanego - wykonać sztuczne oddychanie metodą usta-usta, - użyć defibrylatora automatycznego w przypadku zatrzymania krążenia - założyć opatrunek na kikut kończyny, - zabezpieczyć amputowaną część ciała - utrzymać kontakt z poszkodowanym
<ul style="list-style-type: none"> - udzielić wskazówek co do postępowania ze złamaną kończyną, - unieruchomić złamaną kończynę poprzez obłożenie różnymi przedmiotami 	<ul style="list-style-type: none"> - prawidłowo unieruchomić złamanie kości kończyny dolnej i górnej z użyciem różnych szyn - w razie konieczności opisać procedury dotyczące unieruchamiania złamanych kończyn

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

<ul style="list-style-type: none"> - udzielić wskazówek jak postąpić w przypadku oparzeń, - schłodzić oparzoną część ciała 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenić i opisać stan oparzeń poszkodowanego - ściągnąć z poszkodowanego nieprzyklejoną odzież, obrączki, pierścionki, krawat, - założyć jałowy opatrunek
<ul style="list-style-type: none"> - zabezpieczyć przed dalszą utratą ciepła, - ocieplić odmrożoną część ciała poprzez owinięcie ciepłym ubraniem 	<ul style="list-style-type: none"> - udzielić wskazówek jak postąpić w przypadku hipotermii i odmrożeń, - ogrzać odmrożoną część ciała w ciepłej wodzie
<ul style="list-style-type: none"> - wykonać masaż serca w przypadku zatrzymania krążenia spowodowanego tonięciem 	<ul style="list-style-type: none"> - prawidłowo ocenić stan poszkodowanego, - wykonać sztuczne oddychanie metodą usta-usta, - postąpić w przypadku osoby wychłodzonej z powodu przebywania w wodzie
<ul style="list-style-type: none"> - chronić się przed następstwami porażenia prądem i piorunem w trakcie udzielania pierwszej pomocy, - wykonać masaż serca u osoby z zatrzymaniem krążenia spowodowanym porażeniem prądem lub piorunem 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenić sytuację i stan zagrożenia porażeniem prądem - wykonać sztuczne oddychanie metodą usta-usta
<ul style="list-style-type: none"> - wykonać manewr udrażniania dróg oddechowych w przypadku zachłyśnięcia i zadławienia u osoby przytomnej - wykonać manewr udrażniania dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej poprzez wykonywanie uciśnień klatki piersiowej 	<ul style="list-style-type: none"> - wykonać całą sekwencję czynności udrażniających drogi oddechowe u osoby przytomnej i nieprzytomnej w przypadku zadławienia
<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać atak padaczki lub stan padaczkowy i wezwać pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> - zabezpieczyć całe ciało przed urazami, - udrożnić drogi oddechowe,

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

- zabezpieczyć głowę przed urazami	- ułożyć chorego w pozycji bezpiecznej po ustaniu drgawek
- zatamować krwotok z nosa poprzez ucisk	- wykonać okład ochładzający na kark i czoło - w razie konieczności uspokoić poszkodowanego
- spowodować wymioty u osób w zatruciach pokarmowych i lekami	- rozpoznać podejrzenie zatrucia na podstawie wywiadu i objawów - udzielić pomocy adekwatnie do rodzaju zatrucia
- rozpoznać objawy wstrząsu i wezwać pomoc,	- rozpoznać rodzaj wstrząsu i zwalczać jego przyczynę - ułożyć poszkodowanego w pozycji przeciwwstrząsowej i ciepło okryć, - uspokoić poszkodowanego
- prawidłowo wzywać pomoc w przypadku zatrzymania krążenia u dorosłych i dzieci,	- wymienić wybrane stany zagrożenia życia do których konieczne może być wezwanie pogotowia ratunkowego - podać istotne informacje o zdarzeniu wzywając telefonicznie pogotowie ratunkowe
- wymienić zawartość podstawowej apteczki pierwszej pomocy	- użyć prawidłowo wszystkich środków pierwszej pomocy zawartych w apteczce
- wykazywać pozytywny stosunek do zdrowia	- wykazywać zainteresowanie problematyką bezpieczeństwa

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

PROCEDURY OSIĄGANIA CELU

Cele założone w programie będą osiąmane na wiele sposobów. Za najbardziej efektywno uznano te, które wymagają aktywnego zaangażowania uczniów w proces edukacji. Dobrano, zatem takie metody, które wyzwalaają aktywną postawę uczniów, czynią zajęcia bardziej atrakcyjnymi, poszerzają zainteresowania oraz sprzyjają przyrostowi wiedzy i umiejętności. Zadbaliśmy o to, aby wybrane metody odpowiadały specyfice pracy uczniów ze specjalnymi potrzebami oraz sprzyjały pracy w zespole uczniowskim o zróżnicowanych możliwościach. W doborze metod skupialiśmy się jednocześnie na sposobach realizacji specjalnych potrzeb uczniów oraz na realizacji w grupie rówieśniczej wspólnych potrzeb z wykorzystaniem różnych metod. Głównie są to metody w ramach, których uczniowie zdobywają i przyswajają wiedzę przez praktyczne działanie, rozwiązywanie problemów lub przeżywanie tak, aby angażować jak najwięcej zmysłów. Dodatkowym celem tych metod jest promowanie pracy w grupach i zmniejszanie napięć związanych z rywalizacją.

PROPOZYCJE METOD I TECHNIK NAUCZANIA

Preferowane metody pracy to: metody praktyczne oparte na ćwiczeniach i pokazie, problemowe sprzyjające aktywizacji, samodzielnemu myśleniu i przeżywaniu oraz podające przybliżające uczniom wiedzę teoretyczną.³

METODY PRAKTYCZNE

- metoda ćwiczeń praktycznych –(ma miejsce wtedy, gdy uczniowie wykonują czynności związane z określoną umiejętnością oraz gdy zdobycie wiedzy nie jest celem samym w sobie, lecz środkiem pomagającym opanować umiejętności i nawyki.)
- pokaz – (demonstrowanie uczniom czegoś). Pokaz jest metodą towarzyszącą, która występuje z innymi metodami.

1.³ E. Goźlińska „Słowniczek nowych terminów w praktyce szkolnej”, CODN, Warszawa 1997

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

METODY PROBLEMOWE

- drama - (przyswajanie treści kształcenia poprzez przeżycie, doświadczenie i zabawę);
- burza mózgów - (zebranie jak największej liczby pomysłów w celu rozwiązania określonego problemu);
- metoda sytuacyjna – przypadków – (związana jest z sytuacjami życia i polega na szczegółowym rozpatrzeniu określonego zdarzenia. Uczniowie podejmują decyzje i z kilku proponowanych rozwiązań wybierają jedno najlepsze na podstawie przewidywanych konsekwencji)
- metoda symulacyjna –(udawanie kogoś np. chorego, robi się wszystko tak jakby się nim było)
- debata „za i przeciw” – (analiza problemu i przytaczanie takich argumentów, które mają za zadanie przekonać przeciwników);

METODY PODAJĄCE

- opis i opowiadanie –(zaznajomieniu uczniów z jakimiś rzeczami, zjawiskami w formie ich słownego opisu);
- wykład informacyjny - to taki, w którym treść jest bezpośrednio przekazywana przez nauczyciela w gotowej do zapamiętania postaci.
- pogadanka –(rozmowa kierowana przez nauczyciela z uczniami. Nauczyciel zmierzając do osiągnięcia sobie znanego celu stawia pytania, na które uczniowie udzielają odpowiedzi);

Podczas realizacji zaplanowanych treści należy ponadto stosować krzyżówki, wykreślenia, rebusy, zagadki i zabawy, itp., które na równi powinny pełnić funkcję rozrywkową i edukacyjną.

W czasie zajęć uczniowie powinni również uczyć się rozpoznawać symbole związane z pierwszą pomocą, czytać plansze oraz (jeśli to możliwe) krótkie instrukcje i objaśnienia. Należy również zwracać uwagę na samodzielne myślenie uczniów oraz formułowanie i wyrażanie własnych opinii i sądów.

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

Specyfika działań dydaktycznych powinna uwzględniać również dodatkowe zabiegi edukacyjne, takie jak:

- utrzymanie odpowiedniego poziomu motywacji;
- rozwijanie umiejętności odkodowania informacji zmysłowej lub znakowej,
- stosowanie komunikatów porządkujących wiedzę;
- realizowanie ciągłego procesu powtarzania;
- nadawanie edukacji kontekstu praktycznego.

Na poziomie motywacji i koncentracji uwagi, działania nauczycieli muszą skupiać się w szczególny sposób na warunkach uczenia. Dotyczy to nie tylko dobrze oświetlonego miejsca, właściwego dostępu do źródeł informacji czy dopasowanego miejsca pracy, ale również stworzenia przyjaznej atmosfery sprzyjającej poczuciu bezpieczeństwa. Ważne stają się tu skuteczne wzmocnienia, takie jak: konkretne nagrody, dyplomy czy odznaki oraz organizowanie praktycznego kontekstu przekazywanej wiedzy. Uczeń ze specjalnymi potrzebami musi, bowiem wiedzieć, „po co się uczy” i „czy jest mu to do czegoś potrzebne”. Prowadzone zajęcia muszą również uwzględniać zasadę wszechstronnej znajomości dziecka, która umożliwi nauczycielowi odwoływanie się do doświadczeń i przeżyć dziecka. Tworzenie praktycznego kontekstu sytuacyjnego związanego z życiem codziennym ucznia, sprzyja wytworzeniu się określonego spoiwa i spostrzeżeń łączących wiadomości bliskie z treściami świeżo poznanymi, co z kolei umożliwia lepsze zapamiętanie, przechowanie oraz odtworzenie wiedzy. Odmienne potrzeby oddziaływań dydaktycznych niesie ze sobą umiejętność odkodowania informacji zmysłowej, którą uczniowie muszą posiadać, aby móc zrozumieć sens analizowanych sytuacji. Wiąże się to procesem poznania i zrozumienia szeregu symboli reprezentujących daną rzeczywistość, które pozwolą uczniom poruszać się w skomplikowanym świecie schematów, znaków i plansz.

Uczniowie ze specjalnymi potrzebami często nie posiadają umiejętności samodzielnego porządkowania i powtarzania wiedzy. Dlatego tak ważne jest, aby te procesy odbywały się w różnych kontekstach, formach z wykorzystaniem różnych kanałów przekazu (np. audytywne, wizualne czy audiowizualne). Myśląc o trafnym oddziaływaniu należy również podkreślić znaczenie środków dydaktycznych oraz dobór właściwych form nauczania.

**Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi
potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów**

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- 1) plansze dotyczące pierwszej pomocy;
- 2) karty pracy dla uczniów;
- 3) aparaty telefoniczne: tarczowy, na kartę, komórkowy;
- 4) apteczka pierwszej pomocy z wyposażeniem;
- 5) środki opatrunkowe: gaza, bandaż, chusta trójkątna, przylepiec, nożyczki, plaster z opatrunkiem;
- 6) materace, koce;
- 7) dzienniczek umiejętności;
- 8) fantomy do resuscytacji

FORMY PRACY

W trakcie realizacji programu zastosowane zostaną formy pracy

- zbiorowa,
- grupowa jednolita,
- grupowa zróżnicowana,
- indywidualna.

OCENIANIE OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

Jednym z założeń proponowanej przez nas edukacji „Pierwsza pomoc przedmedyczna” jest kształtowanie u uczniów aktywnych postaw wobec zagrożenia życia. Dlatego też oprócz zdobytej wiedzy i umiejętności ważnym elementem jest dostrzeżenie i nagradzanie zaangażowania każdego ucznia na poziomie jego zdolności i możliwości rozwojowych. W związku z tym, że zagadnienia zawarte w Programie będą realizowane w ramach zajęć pozalekcyjnych, uczniowie nie będą otrzymywali oceny wyrażonej stopniem.

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

Elementy poddane ocenie:

- 1) wiedza i umiejętności ucznia,
- 2) praca ucznia w grupie,
- 3) ilość i jakość samodzielnej pracy.

Nagradzanie będzie miało charakter pochwały nauczyciela, dyplomu lub innej rzeczowej nagrody.

Osiągnięcia uczniów będą kontrolowane poprzez:

- 1) zadania praktyczne wykonywane pod kontrolą nauczyciela,
- 2) wypowiedzi ustne i pisemne na zajęciach,
- 3) aktywność w trakcie pracy indywidualnej i grupowej.

Za udział w quizach i konkursach, bądź za wykonanie powierzonego zadania uczniowie również będą doceniani dyplomami i nagrodami. Działania takie mają na celu motywowanie uczniów.

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

WARUNKI WDROŻENIA PROGRAMU

Program przeznaczony jest dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi klas I- III gimnazjum (specjalnego, integracyjnego i ogólnodostępnego).

Rozpoczęcie programu zaplanowane jest w pierwszym semestrze roku szkolnego 2010/2011

Realizacja programu odbywać się będzie podczas zajęć pozalekcyjnych, zarówno w szkole jak w terenie w małych grupach.

Uczniowie poszczególnych klas zostaną podzieleni na 2 zespoły, w których będą realizowane te same treści.

Nauczyciele wdrażający program muszą posiadać przygotowanych do nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Dopuszcza się (w razie potrzeby) możliwość uczestniczenia w zajęciach osób wspomagających np. nauczycieli wychowania fizycznego, pielęgniarkę szkolną lub nauczyciela wychowawcy.

Realizacja programu wymaga szczególnego wyposażenia, do którego należą:

- fantomy resuscytacyjne dla dorosłych i dzieci,
- automatyczny defibrylator zewnętrzny (AED),
- koc, koc termiczny (folia „życia”),
- bandaż i gaza opatrunkowa,
- szyny unieruchamiające i deska ortopedyczna,
- apteczka szkolna z wyposażeniem.

Ważne jest również wyposażenie szkoły w rzutnik multimedialny, sprzęt RTV i video, oraz papier różnego formatu i pomoce dydaktyczne, w które placówka wyposażona jest standardowo (np. telefony)

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

INFORMACJE O EWALUACJI PROGRAMU

Zadaniem ewaluacji wspierającej będzie ulepszanie programu poprzez zmiany w trakcie jego wdrażania. W czasie realizacji programu nauczyciele realizujący zajęcia będą prowadzili notatki w formie uwag dotyczących przebiegu zajęć.

Ewaluacja będzie również przeprowadzona przez autorów programu i pakietów dydaktycznych. Informacje te będą uzyskiwane od nauczycieli wdrażających program oraz uczniów. Narzędziami badawczymi, w celu zebrania danych, będą arkusze ewaluacji umiejętności uczniów oraz arkusz ewaluacji realizacji programu dla nauczycieli.

Analiza będzie prowadzona w czterech działach:

- mocne strony
- słabe strony
- szanse
- zagrożenia

Na koniec zostanie dokonana ewaluacja całościowa pozwalająca ostatecznie ocenić program i określić elementy, które warto zmienić. Wyniki badań będą wykorzystane w celu modyfikacji proponowanego programu i pakietu edukacyjnego.

BIBLIOGRAFIA:

1. Goźlińska E. „Słowniczek nowych terminów w praktyce szkolnej”, CODN, Warszawa 1997
2. Guja K., Konstruowanie szkolnych programów nauczania, Związek Nauczycielstwa Polskiego Ośrodek Usług Pedagogicznych i Socjalnych, Katowice 2003.
3. Komorowska H., O programach prawie wszystko, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1999.
4. Miliszkiewaicz M., Jak konstruować program autorski?, Gazeta Szkolna 2001/33-34, s.32-34.
5. Okoń W. „Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej”, PWN Warszawa 1987

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

RAMOWY PROGRAM NAUCZANIA

pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w gimnazjum

Lp.	Temat zajęć	Cele kształcenia		Metody	Formy	Środki dydaktyczne	Czas realizacji
		Uczeń wie	Uczeń potrafi				
1-2.	Rozpoznanie zagrożeń w miejscu wypadku i sposób zachowania się w tych przypadkach - wypadek komunikacyjny, - pożar	- jakie zagrożenia mogą pojawić się na miejscu wypadku lub pożaru	<u>Poziom podstawowy:</u> - wezwać odpowiednie do zagrożenia służby ratunkowe - bezpiecznie ewakuować się z zagrożonego terenu, <u>Poziom rozszerzony:</u> - zabezpieczyć miejsce zdarzenia w celu bezpiecznego udzielenia pierwszej pomocy	Metody podające: pogadanka, Metody aktywizujące: sytuacyjna, burza mózgów	Praca zbiorowa jednolita i zróżnicowana	Rzutnik multimedialny, komputer, plansze dydaktyczne, karty pracy	90'
	Ewakuacja poszkodowanego z miejsca wypadku, zasady transportu poszkodowanych po urazach - kiedy trzeba ewakuować poszkodowanego z miejsca wypadku,	- w jakich przypadkach należy ewakuować poszkodowanego z miejsca zdarzenia, - w jaki sposób transportuje się poszkodowanego w pojedynkę i w kilka osób	<u>Poziom podstawowy:</u> - udzielić wskazówek co do prawidłowej ewakuacji poszkodowanego z miejsca zdarzenia <u>Poziom rozszerzony:</u> - ewakuować poszkodowanego	Metody praktyczne: pokaz, ćwiczenia praktyczne Metody aktywizujące: metoda symulacyjna,	Praca zbiorowa, zróżnicowana Praca indywidualna	Rzutnik multimedialny, komputer, koc, deska ortopedyczna plansze dydaktyczne, karty pracy	

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

	- sposoby transportu i przenoszenia poszkodowanych po urazie kręgosłupa		znanymi sposobami z miejsca zdarzenia	debata „za i przeciw”			
	Postępowanie z osobą nieprzytomną (układanie w pozycji bocznej ustalonej – bezpiecznej)	- jak zdefiniować pojęcie nieprzytomności	<p><u>Poziom podstawowy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - udzielić wskazówek co do prawidłowego ułożenia w pozycji bezpiecznej <p><u>Poziom rozszerzony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ułożyć poszkodowanego w pozycji bezpiecznej 	<p>Metody podające:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykład informacyjny, pogadanka, Metody <p>praktyczne: pokaz, ćwiczenia, Metody aktywizujące: drama</p>	Praca zbiorowa jednolita Praca grupowa Praca indywidualna	Koc , plansze dydaktyczne, karty pracy	
3-5	Podstawowe zabiegi resuscytacyjne u dorosłych i dzieci (wg wytycznych Europejskiej Rady Resuscytacji) z użyciem automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED)	<ul style="list-style-type: none"> - u kogo należy przeprowadzić podstawowe zabiegi resuscytacyjne, - jak prowadzić kolejne kroki resuscytacji u dorosłych i dzieci, - kiedy i jak zastosować automatyczną defibrylację zewnętrzną 	<p><u>Poziom podstawowy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prawidłowo ocenić stan poszkodowanego, - wykonać masaż serca w przypadku zatrzymania krążenia <p><u>Poziom rozszerzony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonać sztuczne oddychanie metodą usta-usta, - użyć defibrylatora 	<p>Metody</p> <p>praktyczne: pokaz, metoda ćwiczeń praktycznych</p>	Praca zbiorowa zróżnicowana, Praca indywidualna	Rzutnik multimedialny, komputer, fantom osoby dorosłej, dziecka 2-3, 7-8 letniego, defibrylator treningowy AED.	135' (3 godz. lekcyjne)

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

			automatycznego w przypadku zatrzymania krążenia				
6.	Zaopatrywanie ran i krwotoków, amputacji urazowych	<ul style="list-style-type: none"> - jakie są rodzaje ran, krwawień, - jakie są następstwa krwotoków i amputacji urazowych, - jakie zasady obowiązują w czasie udzielania pierwszej pomocy w przypadku ran, krwawień i amputacji urazowych 	<p><u>Poziom podstawowy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - założyć opatrunek na ranę, która nie krwawi, - zatamować krwawienie żyłne lub tętnicze poprzez założenie opatrunku uciskowego, - założyć opaskę uciskową w przypadku amputacji urazowej, <p><u>Poziom rozszerzony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - założyć opatrunek na kikut kończyny, - zabezpieczyć amputowaną część ciała 	<p>Metody podające: opis, pogadanka, Metody eksponujące: pokaz</p> <p>połączony z przeżywaniami, metoda ćwiczeń praktycznych</p>	<p>Praca zbiorowa zróżnicowana, Praca w grupach Praca indywidualna</p>	<p>Bandaże dziane, elastyczne, gaza opatrunkowa, worki foliowe (czyste reklamówki) plansze dydaktyczne, karty pracy</p>	45'
7.	Pierwsza pomoc w złamaniach	<ul style="list-style-type: none"> - jak zdefiniować złamanie kości, - jakie są objawy i rodzaje złamań, - jakie zasady obowiązują podczas unieruchamiania 	<p><u>Poziom podstawowy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - udzielić wskazówek co postępowania ze złamaną kończyną, - unieruchomić złamaną kończynę poprzez obłożenie 	<p>Metody podające: pogadanka, Metody praktyczne: pokaz ,metoda ćwiczeń praktycznych Metody</p>	<p>Praca zbiorowa jednolita , Praca indywidualna</p>	<p>Rzutnik multimedialny, komputer, bandaże, gaza opatrunkowa, szyny unieruchamiające</p>	45'

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

		złamań	różnymi przedmiotami <u>Poziom rozszerzony:</u> - prawidłowo unieruchomić złamanie kości kończyny dolnej i górnej z użyciem różnych szyn	aktywizujące: debata		plansze dydaktyczne, karty pracy	
8.	Pierwsza pomoc w oparzeniach termicznych, chemicznych	- jakie są źródła wysokiej temperatury, - co może spowodować powstanie oparzeń chemicznych, - jak wyglądają objawy i stopnie oparzeń, - jak posługiwać się regułą „dziewiątek”	<u>Poziom podstawowy:</u> - udzielić wskazówek jak postąpić w przypadku oparzeń, - schłodzić oparzoną część ciała <u>Poziom rozszerzony:</u> - ściągnąć z uszkodzonego nieprzyklejonej odzieży, obrączki, pierścionki, krawat, - założyć jałowy opatrunek	Metody podające: opis, opowiadania Metody praktyczne: pokaz, ćwiczenia, Metody aktywizujące: burza mózgów	Praca zbiorowa zróżnicowana Praca indywidualna	Rzutnik multimedialny, komputer, bandaż dziane, elastyczne, gaza opatrunkowa plansze dydaktyczne, karty pracy	45'
9.	Pierwsza pomoc w hipotermii i odmrożeniach	- kiedy może dojść do hipotermii i odmrożeń, - jakie są objawy i stopnie odmrożeń	<u>Poziom podstawowy:</u> - udzielić wskazówek jak postąpić w przypadku hipotermii i odmrożeń, - zabezpieczyć przed dalsza	Metody podające: wykład informacyjny, Metody praktyczne: pokaz, ćwiczenia praktyczne	Praca zbiorowa jednolita Praca w grupach	Rzutnik multimedialny, komputer, Koc, koc termiczny (folia „życia”) plansze dydaktyczne, karty	45'

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

			<p>utrata ciepła,</p> <p>- ocieplić odmrożoną część ciała poprzez owinięcie ciepłym ubraniem</p> <p><u>Poziom rozszerzony:</u></p> <p>- ogrzać odmrożoną część ciała w ciepłej wodzie</p>	<p>Metody aktywizujące:</p> <p>drama</p>		pracy	
10.	Pierwsza pomoc w utonięciach	<p>- jakie powikłania występują u osoby, która tonęła,</p> <p>- jak prowadzić zabiegi resuscytacyjne w przypadku tonięcia</p>	<p><u>Poziom podstawowy:</u></p> <p>- prawidłowo ocenić stan poszkodowanego,</p> <p>- wykonać masaż serca w przypadku zatrzymania krążenia spowodowanego tonięciem</p> <p><u>Poziom rozszerzony:</u></p> <p>- wykonać sztuczne oddychanie metodą usta-usta,</p> <p>- postąpić w przypadku osoby wychłodzonej z powodu przebywania w wodzie</p>	<p>Metody podające:</p> <p>pogadanka,</p> <p>Metody praktyczne,: pokaz, metoda ćwiczeń praktycznych,</p> <p>Metody aktywizujące:</p> <p>metoda symulacyjna</p>	Praca zbiorowa jednolita, Praca indywidualna	Rzutnik multimedialny, komputer, fantom osoby dorosłej, dziecka 2-3, 7-8 letniego, plansze dydaktyczne, karty pracy	45'

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

	Pierwsza pomoc w porażeniu prądem i piorunem	<ul style="list-style-type: none"> - jakie są skutki porażenia prądem i piorunem, - jak prowadzić zabiegi resuscytacyjne u osoby porażonej prądem lub piorunem 	<p><u>Poziom podstawowy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - chronić się przed następstwami porażenia prądem i piorunem w trakcie udzielania pierwszej pomocy, - wykonać masaż serca u osoby z zatrzymaniem krążenia spowodowanym porażeniem prądem lub piorunem <p><u>Poziom rozszerzony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonać sztuczne oddychanie metodą usta-usta 	<p>Metody podające: opis, pogadanka, Metody praktyczne, pokaz, metoda ćwiczeń praktycznych</p>	<p>Praca zbiorowa jednolita Praca w grupach Praca indywidualna</p>	<p>Rzutnik multimedialny, komputer, fantom osoby dorosłej. plansze dydaktyczne, karty pracy</p>	
11.	Pierwsza pomoc przy zadławieniu u dorosłych i dzieci	<ul style="list-style-type: none"> - kiedy może dojść do zadławienia bądź zachłyśnięcia, - jak wyglądają objawy niedrożności dróg oddechowych u osoby przytomnej, - jak wygląda kolejność czynności w czasie udzielania pomocy osobie z zadławieniem 	<p><u>Poziom podstawowy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonać manewr udrażniania dróg oddechowych u osoby przytomnej poprzez wykonywanie uderzeń między łopatkami - wykonać manewr udrażniania dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej poprzez wykonywania uciśnień klatki 	<p>Metody podające: wykład informacyjny, Metody praktyczne: pokaz, metoda ćwiczeń praktycznych</p>	<p>Praca zbiorowa jednolita, Praca indywidualna</p>	<p>Plansze dydaktyczne, karty pracy</p>	45'

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

			<p>piersiowej</p> <p><u>Poziom rozszerzony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonać całą sekwencję czynności udrażniających drogi oddechowe u osoby przytomnej i nieprzytomnej w przypadku dorosłego i dziecka 				
12.	Pierwsza pomoc w ataku padaczki	<ul style="list-style-type: none"> - co to jest padaczka i jakie są jej objawy, - jak wygląda atak padaczki 	<p><u>Poziom podstawowy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać atak padaczki lub stan padaczkowy i wezwać pomoc - zabezpieczyć głowę przed urazami <p><u>Poziom rozszerzony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zabezpieczyć całe ciało przed urazami, - udrożnić drogi oddechowe, - ułożyć chorego w pozycji bezpiecznej po ustaniu drgawek 	<p>Metody podające:</p> <p>pogadanka,</p> <p>Metody praktyczne: pokaz, metoda ćwiczeń praktycznych</p>	<p>Praca zbiorowa jednolita i zróżnicowana</p>	<p>Koc, plansze dydaktyczne, karty pracy</p>	45'

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

	Pierwsza pomoc przy krwawiącym nosie	- jakie mogą być przyczyny krwawienia z nosa	<p><u>Poziom podstawowy:</u></p> <p>- zatamować krwotok z nosa poprzez ucisk</p> <p><u>Poziom rozszerzony:</u></p> <p>- wykonać okład ochładzający na kark i czoło</p>	<p>Metody podające: opis, opowiadania</p> <p>Metody praktyczne: pokaz, ćwiczenia</p> <p>Metody aktywizujące: debata</p>	<p>Praca zbiorowa jednolita</p> <p>Praca indywidualna</p>	Krzesło, gaza opatrunkowa, plansze dydaktyczne, karty pracy	
13.	Pierwsza pomoc w zatruciach pokarmowych, lekami, domowymi środkami chemicznymi, alkoholem i gazami	<p>- jakie są drogi zatruc,</p> <p>- jakie są najczęstsze źródła zatruc,</p> <p>- jakie są najczęstsze objawy zatruc</p>	<p><u>Poziom podstawowy:</u></p> <p>- rozpoznać podejrzenie zatrucia na podstawie wywiadu i objawów</p> <p>- spowodować wymioty u osób w zatruciach pokarmowych i lekami,</p> <p><u>Poziom rozszerzony:</u></p> <p>- udzielić pomocy adekwatnie do rodzaju zatrucia</p>	<p>Metody podające: wykład informacyjny,</p> <p>Metody aktywizujące: Metoda symulacyjna</p>	<p>Praca zbiorowa</p> <p>Praca w grupach</p>	Rzutnik multimedialny, komputer, plansze dydaktyczne, karty pracy	45'
14.	Pierwsza pomoc we wstrząsie (definicja, rodzaje wstrząsu, pierwsza pomoc)	<p>- jak zdefiniować wstrząs,</p> <p>- jakie są rodzaje wstrząsów, ich przyczyny i postępowanie</p>	<p><u>Poziom podstawowy:</u></p> <p>- rozpoznać objawy wstrząsu i</p>	<p>Wykład pogadanka.</p> <p>Metody</p>	<p>Praca zbiorowa, jednolita</p>	Rzutnik multimedialny, komputer, plansze	45'

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

		przeciwwstrząsowe	wezwać pomoc, - ułożyć poszkodowanego w pozycji przeciwwstrząsowej i ciepło okryć, - uspokoić poszkodowanego <u>Poziom rozszerzony:</u> - rozpoznać rodzaj wstrząsu i zwalczać jego przyczynę	praktyczne: pokaz, ćwiczenia praktyczne	Praca indywidualna	dydaktyczne, karty pracy	
15.	Wezwanie pogotowia ratunkowego do wypadku i zachorowania	- kiedy należy wzywać pogotowie ratunkowe w przypadku nagłego zatrzymania krążenia u dorosłych i dzieci, - jakie są inne sytuacje, w których należy wzywać ambulans pogotowia ratunkowego	<u>Poziom podstawowy:</u> - prawidłowo wzywać pomoc w przypadku zatrzymania krążenia u dorosłych i dzieci, - podać istotne informacje o zdarzeniu wzywając telefonicznie pogotowie ratunkowe <u>Poziom rozszerzony:</u> - wymienić wybrane stany zagrożenia życia do których konieczne może być wezwanie	Wykład pogadanka, Metody praktyczne: pokaz i ćwiczenia praktyczne Metody aktywizujące: drama	Praca zbiorowa jednolita Praca w grupach	Rzutnik multimedialny, komputer, plansze dydaktyczne, karty pracy. Różne rodzaje telefonów	45'

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

			pogotowia ratunkowego				
	Skład apteczki pierwszej pomocy (bandaż, gaza, plaster na rolce, chusta trójkątna, plaster z opatrunkiem, nożyczki, maseczka do sztucznego oddychania, koc termiczny, gwizdek, agrałki)	- do czego służą poszczególne przedmioty z apteczki pierwszej pomocy	<p><u>Poziom podstawowy:</u></p> <p>- wymienić zawartość podstawowej apteczki pierwszej pomocy</p> <p><u>Poziom rozszerzony:</u></p> <p>- użyć prawidłowo wszystkich środków pierwszej pomocy zawartych w apteczce</p>	Wykład informacyjny, Metody praktyczne: pokaz i ćwiczenia praktyczne	Praca zbiorowa, jednolita i zróżnicowana Praca w grupach	Rzutnik multimedialny, komputer, apteczka szkolna z wyposażeniem	

